

Leraren zijn geen verpleegkundigen

FILIP VANDENBERGHE & JOS WOUTERS

De leraar vandaag is zoals een Zwitsers zakmes. Naast lesgeven moet die ervoor zorgen dat kleuters zindelijk worden, kinderen veilig straten kunnen oversteken en tieners met al hun problemen bij hen terecht kunnen. Het spreekt voor zich dat leraren daarbij een partner zijn in de opvoeding van kinderen, maar het is niet vanzelfsprekend. Net zoals bij een Zwitsers zakmes is een basisuitvoering handig. Lastiger wordt het als er steeds meer onderdelen toegevoegd worden, je kent dat wel, zo'n dik zakmes dat amper nog in je broekzak past.

Een onderdeel dat tegenwoordig toegevoegd wordt aan ons mes zijn medische handelingen. De laatste tijd krijgt COC veel vragen binnen van mensen die rond die medische handelingen documenten moeten ondertekenen. Ze moeten op school medicatie toedienen of in scholen voor buitengewoon onderwijs een aantal medische handelingen uitvoeren. Schoolbesturen werpen daarvoor al dan niet terechte budgettaire en organisatorische argumenten op. Soms lijkt dat logisch en zijn leraren geneigd om daarin mee te gaan. Het hart van leraren ligt nu eenmaal bij de leerlingen. Als dat de leerling helpt, waarom zou ik dat dan niet doen?

Het is verboden!

De tussentitel vat het samen: het mag gewoon niet. De gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitvoering van de gezondheidszorgberoepen bepaalt duidelijk (Art. 124) dat niemand gewoonlijk of tegen betaling verpleegkundige handelingen mag uitvoeren zonder erkend te zijn als verpleegkundige. Het is zelfs verboden om als verpleegkundige medewerking te verlenen aan niet-bevoegden. De wet voorziet uitzonderingen, bijvoorbeeld voor studenten verpleegkunde en een aantal strikt bepaalde zorgbeoefenaars (vroedvrouwen, zorgkundigen).

Mensen die in de omgeving van een patiënt leven, los van de uitoefening van een beroep, kunnen na een opleiding van een arts of verpleegkundige vrijgesteld worden van vervolging. Leraren en opvoeders vallen daar voor alle duidelijkheid buiten. Die uitzondering geldt bijvoorbeeld voor een mantelzorger en is strikt geregeld.

Medicatie is geen EHBO

De leraar is zoals het Zwitserse zakmes: altijd klaar om je uit de nood te helpen. Mag ik dan niks doen? Jawel, als het gaat over eerste hulp bij ongevallen heb je als burger zelfs de plicht om indien nodig correct te reageren. Het is ook goed dat je als leraar bekwaam bent in EHBO! We hebben het dan ook niet over zulke handelingen. Er staat niet voor niets een kruisje op zo'n zakmes ...

Het gaat hier wel degelijk over het uitdelen en opvolgen van medicatie zoals Rilatine, siropen en andere geneesmiddelen. Soms horen we zelfs dat leraren gevraagd worden om bloedsuikerspiegels te meten of te helpen bij het eten geven van kinderen die bijvoorbeeld een slikprobleem hebben. Zelfs met een akkoord van de ouders, een 'opleiding' of een document dat je moet ondertekenen van je schoolbestuur, ben je niet vrijgesteld van vervolging en kan een verzekering de wet niet negeren.

Er werd in 2014 een protocolakkoord opgemaakt, waarin een engagement werd aangegaan om leraren toe te laten bepaalde handelingen uit te voeren. Eind 2017 flirtte toenmalig minister van Volksgezondheid De Block met het idee van de 'bekwame helper'. Maar die initiatieven kenden tot op heden geen enkele wettelijke vertaling. Dat sommige schoolbesturen hun wens toch voor wet aanzien, is gevaarlijk, ook voor hen. Ouders kunnen na een foutieve medische handeling het personeelslid en de school (mede) aansprakelijk stellen. Los van een schuldgevoel word je dan betrokken in een juridisch verhaal waarin je waarschijnlijk aan het kortste eind zal trekken. Leraren horen in de klas te staan en niet in de rechtbank.

De nood lenigen

Voor leraren in een buitengewone setting weten we dat er grijze zones zijn. Maar ook daar zien we heel wat mogelijkheden. Er kunnen afspraken gemaakt worden met multifunctionele centra die vaak een verpleegkundige in huis hebben of een arts. We beseffen dat besparingsrondes in de zorg er vaak voor zorgen dat men 'creatief' moet zijn, al kan het volgens ons niet dat er bespaard wordt op veiligheid en gezondheid. Zowel de overheid als het bestuur hebben daar een verantwoordelijkheid in die ze niet op onderwijspersoneel mogen afschuiven.

Er zijn mogelijkheden om aan de nood tegemoet te komen, door bijvoorbeeld met verpleegkundige diensten te werken, afspraken te maken met ouders of behandelende artsen, medicatieschema's of de organisatie aan te passen. In ieder geval is het niet opgelost door leraren het valse gevoel te geven dat ze door het tekenen van een document ingedekt zijn voor mogelijke risico's.

Wij kiezen voor kerntaken, zoals het eenvoudige officiersmes met een beperkt aantal kwalitatieve functies. COC blijft pleiten dat leraren en ander onderwijspersoneel geen opdrachten moeten uitvoeren die te ver van die kerntaken staan en zeker geen opdrachten mogen uitvoeren die wettelijk verboden zijn!